

SLOVENSKI NAROD.

Inhaja vnač dan popoldne, izvezemti nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m × 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupički in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklici, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Ženitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znak za odgovor.

Upravnštvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflova ulica št. 5, prilidno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:	V inozemstvu:
celoletno naprej plačan	K 180— celoletno
polletno	K 240— polletno
3 mesečno	„120— 3 mesečno
1	15— 20—

”Pri morebitnem povisjanju se ima daljša naročina doplačati.“

Novi naročniki naj pošijajo v prvici naročino vedno po nakaznici.

Na same pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, L. nadstropje.

Telefon št. 34.

Dopise sprojema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov ne vraca.

Posamezna številka velja 1 krona.

Poštnina plačana v gotovini.

Zvišanje cen premoga.

Tajništvo Jugoslov. dem. stranke razglaša:

Načelstvo JDS se je v dveh sejah izcrpno bavilo z vprašanjem premogovih cen. Konstatiralo je, da je nezaslišano povišanje cen premoga velika nevarnost za vso našo industrijo, obenem pa težko zadene konsumente neposredno in vsled neizogibnega naraščanja železniških cen tudi posredno. Do februarja 1920 je cene premoga določala deželna vlada potem, ko je dala proučiti troške produkcije in zaslišala vse interesirane činitelje. Letos februarja je bila dovoljena cena 302 K 50 vin za tono debelega premoga, 274 K 50 za tono drobnega, 190 K za tono apričnega premoga. Ta cena, v kateri je 17 K pri toni za amortizacijo, je imela veljati za 4 mesece proti stalni mesečni reviziji Izdatkov in investicijskega dela. Jasno je, da je imela deželna vlada po preteklu 4 mesečne dobe znova proučiti produkcijske stroške, zaslišati interesente in sklepati še le pozaslišanje posebne komisije. Tega pa deželna vlada ni storila. Potem, ko je meseca aprila kar nanagloma dovolila Trboveljski premogokopni družbi povišek 35 K 50 v pri toni, je

Protič in Korošec razbila koncentracijo.

Vrla neprijetna in žalostna vest je včeraj presunila naš narod. V času, ko Italijan brezumno pokončuje imetje naših bratov v Primorju in v nevbovpijočim nasiljem preganja naš jugoslovenski živelj v zasedenem ozemljiju, v času, ko bije naš rod na Koroškem svoji boji za obstanek v odločilni fazi, izbruhne v Beogradu kriza vlade.

Za poučene ljudi, ki so imeli priliko pobližje gledati delovanje in nedelovanje koncentracijske vlade, izbruknenje krize ni nikako presenečenje, četudi je ni v očigled najkritičnejšega zunanjopolitičnega položaja ravno sedaj še nikdo pričakoval. Baš zato pa nam ta dogodek znova potrjuje, da so udeleženi na beogradske visok politiki nekateri ljudje, ki nimajo absolutno nobene smisla za konsolidacijo države in katerim je sreča Jugoslavije zadnja brigata.

V koncentracijski kabinet sta vstopila meseca maja tudi Stojan Protič in Anton Korošec. Po prizadevanju regenta Aleksandra je sestavil Vesnič koncentracijo, katere Protič in Korošec nista mogla ignorirati, četudi sta v srcu bila proti njej. Od prvega dne koncentracije sta zato storila vse, da bi jo zeton onemogočila. Protič je neprestano zanašal v ministrske seje snorna vprašanja, v njih izvili demokrate ter jih silil v demisijo. Spominjam samo na vprašanje izvoza in »Središnje zadruge«. Protič je hotel na tem vprašanju že meseca junija razbiti kabinet, ko je pa prilepo pozneje v tej stvari do sporazuma med demokratij in ministrom Ninčičem, ki vstal v ministrskem svetu Stojan Protič, iztrgal ministra Ninčiča iz rok list, na katerem so bile fiksirane točke sporazuma, ter ga osorno zavrnili, češ: »Kaj govorиш? Jaz sem šef stranke. Jaz sporazum ne sprejem.« Tako je Protič na eklatanter način pogazil že obstoječ možnost sporazuma.

Protič je sponpolneval Korošec. Kar ni preprečil in uničil Protič, storil je to predsednik SLS. Dne 17. maja je bila sestavljena koncentracijska vlada, več kot dva meseca je že preteklo od takrat, a pokrajinske vlade so še vedno neizrenomejne. Dva meseca, tja do nove krize, je Korošec zavlačeval in nemogočeval rekonstrukcijo pokrajinskih vlad ter izpolnitvene sporazuma in pogodbe, ki je bila storiona za podlagu koncentracije. Ali je mogoče načrt izraza za tako nelojalno in nepošteno postopanje dr. Korošca?

In regentov poset v Sloveniji in na Hrvatskem? Koliko so ga zajedničarji in klerikalci zlorabljali v svoje strankarske namene! Kako so odrivali, prezirali in zapostavljali organizacije, korporacije in posameznike demokratov, ki so pa istočasno z njimi sedeli v koncentracijski vladi. Ljubezen do države, visoko spoštovanje do mladega reprezentanta ujetinjenje Jugoslavije je rodila v nas samozatajevanje in potrežljivost, da smo mirno prenesli vsa zaničevanja in vse krivice.

Rečeno je bilo, da se preosnutje pokrajinske vlade takoj po povratku regenta v Beograd. Ministrski predsednik Vesnič je lojalno izjavil, da treba stvar takoj rešiti in da imajo demokrati prav. Če zahteva v Ljubljani poverjenštvo za notranje stvari za sebe. A kaj je storil Korošec? Vesnič je napadel v slovenskih in hrvatskih listih, dejal je, da je koncentracijska vlada le »predhodna« in da Vesnič nima nič govoriti, ker itak nima v radikalnem klubu zaslom. Korošec je nato manevriral do krize, ponujajoč demokratom v pokrajinski vladi naravnost nesprejemljive in sramotne koncesije.

Nimamo nič proti temu, da žive antantni gospodje v prijeteljstvu in ljubezni z Avstrijo, tudi zabave jim privoščimo — toda ne na naš račun! Naš narod je dobil zadnje čase dovoli klofut, te pa naj gospodje ne rikirajo, ker jo bo narod vrnil, da se bo čudil marsikdo.

Joso Jurkovič:

Demarkacijska črta na Koroškem.

Poskus antantnih zastopnikov, da bi odpravili na ljubo Nemški Avstriji demarkacijsko črto na Koroškem, je smatrati zaenkrat kot balon d'essai, spuščen v upanju, da bi po načinu, kakor lani Celovec, pokažal, da nimamo hrbitence in da je antanta še vedno vsemogoča, tudi če se ji zlubi kopica očitne kršitve pogodb. Za kaj več namere antante za sedaj ni smatrati, kajti vele ore dobro, da se pri svojem podjetju ne more sklicevati na noben drug argument — kot na kršitev pogodbe in eventualno na svojo moč, ki je od dne do dne bolj problematična.

Mirovna konferenca žalostnega spomina je iznašla tudi takozvana ljudska glasovanja ali plebiscite. To samo na sebi ni nič slabega, če se bila izvedla stvar pravično, da bi namreč veljala za vse ena mera. Altakoj tu se je pokazala razlika med narodi prve in druge vrste. Če je na primer vzelja Prusija Poljski Šlezijo in Francijo Alzacio-Loreno, je vsakdo pričakoval, da se bo vršilo glasovanje v Šleziji in Alzacija-Lorenini — ali pa dobita obe nazaj svoja ozemlja brez glasovanja. No, kdor je to pričakoval, se je zmotil. In isto pri nas: dovolilo se nam je glasovanje na Koroškem, ne pa tudi na zapacu — ker je tu antanta! Pa to mimo grede.

Če primerjamo določbe glede plebiscitov, ki so določeni za ozemlja Nemčije, in plebiscita na Koroškem, vidimo, da je med njimi velika razlika. Zakaj, je težko reči. Cloveku pa se vsiljuje misel, da je hotela antanta v zadnjem trenotku rešiti Avstriji za nagrado, ker se ni priklopila Nemčiji, vsaj severni glasovalni pas.

V versailleski mirovni pogodbi je določeno, da ima zavezniška komisija v glasovalnih ozemljih popolno upravno oblast in da bodo zasegle ta ozemlja antantne čete. Ob tem času je namreč beseda »antantna četa« pomenila še nekaj. Da se je do danes smisel te besede kako spremenil, nam kaže Tešinsko, kjer so župani navzlic antantnim četam delali pasivno razistenco pri prizetju volivnih imenikov in je komisija po končanih grožnjah videla, da ne more izvesti glasovanja ter bo dolila mejo po lastnem prevdarku.

Na Koroškem pa je izrecno rečeno, da ima antanta samo nadzorova-

je, ki so bile v obraz temeljnim takškim sporazuma.

Za časa koncentracije pa so tudi koroščaki pokrajinske vlade svoj položaj do skrajnosti v svoje partizanske namene. Premeščali so uredništvo, preganiali naše odbore in šikanirali naše organizacije in ljudi. Ljudstvo v Sloveniji je moralno tekem zadnjih dveh mesecov izkusiši huisi vladni režim kot ga je bilo kdaj vjenčano v Avstriji. Susteršič je svojih vladal, a on je vladal samo v deželnem odboru kranjskem. Državna uprava je takrat bila vsaj deloma poštena in pravična. Dr. Brejc in njegovi poverjeniki vladajo absolutistično ne ozirajo se na ljudstvo in ne na centralno vlado. Vse to se dogaja za časa — koncentracijske vlade v Beogradu! Enako kot Brejc v Sloveniji, kraljuje Matko I. v Zagrebu in Srškič v Sarajevu.

Navesti bi morali še veliko, veliko dejstev v dokaz, da je bil položaj demokratov v kabinetu nevzdržljiv. in naravnost neverjetno in občudovana vredno je, da je »Demokratska zajednica« navzlic temu vstreljala v kabinetu. Storila je to z viškom samozatajevanja samo, da je obdržala koncentracijo, ki jo je veleval državni interes, volja naroda in želja vladaria.

Protič in Korošec videč, da ne moreta zlahkoto izgnati demokratov iz kabinka, sta samo iskala ugodne prilike, da presečeta nič življenja Vesničevega kabineta. V to im je dobrodošlo ponedeljško glasovanje v Narodnem predstavništvu, pri katerem je glasovalo proti vladnemu predlogu glede pasivne volilne pravice učiteljev 68. za pa 62 poslanec.

Poudarjamo, da glasovanje o paragrafu 15. izbornega reda ni bilo kabinetno vprašanje. Ministrski svet ni nikdar niti sklenil, niti sklenil, da mora biti ta člen sprejet tako, kot ga je predlagala vlada. V parlamentu je bilo izpremenjenih na enak način več drugih odstavkov, ne da bi vlada izvajala konsekvence. Zato ni nobenega dvoma, da sta Protič in Korošec ministrske seje, v katerih so bili fiksirane točke sporazuma, ter ga osorno zavrnili, češ: »Kaj govorиш? Jaz sem šef stranke. Jaz sporazum ne sprejem.« Tako je Protič na eklatanter način pogazil že obstoječ možnost sporazuma.

Protič je sponpolneval Korošec. Kar ni preprečil in uničil Protič, storil je to predsednik SLS. Dne 17. maja je bila sestavljena koncentracijska vlada, več kot dva meseca je že preteklo od takrat, a pokrajinske vlade so še vedno neizrenomejne. Dva meseca, tja do nove krize, je Korošec zavlačeval in nemogočeval rekonstrukcijo pokrajinskih vlad ter izpolnitvene sporazuma in pogodbe, ki je bila storiona za podlagu koncentracije. Ali je mogoče načrt izraza za tako nelojalno in nepošteno postopanje dr. Korošca?

In regentov poset v Sloveniji in na Hrvatskem? Koliko so ga zajedničarji in klerikalci zlorabljali v svoje strankarske namene! Kako so odrivali, prezirali in zapostavljali organizacije, korporacije in posameznike demokratov, ki so pa istočasno z njimi sedeli v koncentracijski vladi. Ljubezen do države, visoko spoštovanje do mladega reprezentanta ujetinjenje Jugoslavije je rodila v nas samozatajevanje in potrežljivost, da smo mirno prenesli vsa zaničevanja in vse krivice.

Vset o pojavi zopetne krize je vzbudila v vsei javnosti grajo in obsodbo. Da nima Stojan Protič smisla in razumevanja za naš zunanje-nolitičen položaj, je sicer bolj umilivo, a da je postal tudi Korošec za naše najvišje narodne interese tako hladen, da ga ne peče vest, ko razbijajo sprično dogodkov v Primorju in na Koroškem, koncentracijsko vlado, to pa — odkrito povedano — težje razumem. Sedaj je tudi dr. Korošec dokazal, da so klerikalci vedno strankarski interesi višji, nego narodni. Če je bil kdaj Korošec med narodnimi borci, je bil le zato, ker je kazalo in neslo klerikalizmu.

Nadejamo se, da bodo merodajni faktorji znali pri sestavi nove vlade pravilno ceniti destruktivnost Protič - Koroščeve politike in upamo, da bodo našle moči in činiteli, ki bodo obračunalni s temi elementi narodne nesreče.

Italijanske oblasti in tolovanjstva v Trstu.

(Od očivida)

Kot očividec vandalskih dogodkov v Trstu moram konstatirati še par momentov, ki jasno pričajo o tem, da vlada ne samo, da ni hotelski demonstraciji zbraniti, ampak da jih je direktno podpirala. Ko se je druhal nabrala okrog Narodnega doma — bilo je to okrog % na 7. zvečer — slišal sem v sodnem hiši, kjer sem bil slučajno takrat, moč pok iz ročne granate. Takoj na to je začelo streljanje z revolverji, ki je bilo vedno hujše. Človek, ki je videl prejšnje demonstracije v Trstu ali pa v drugih mestih, je vsled tega streljanja dobil utis, da so varnostne straže postavile proti druhalu. Iz radovednosti sem šel v prvo nadstropje in se skozi okno prepričal, da so karabinjerji, ki so bili poklicani na pomoč, z italijanskimi vandali vred streljali v Balkan. Umikali so se namreč pred druhalj korakoma, pri tem imeli puške na ostro streljali.

Drug karakterističen moment je ta: Hotel Balkan ima v pritličju na levem strani kavarno. Prvi rolo na Vojaški ulici hranil okno, sodni rolo pa vhod v kavarno. Videl sem na lastne oči, ko so pri prvem rolu, torej tam, kjer je okno, stali karabinjerji, če se ne motim — bilo jih je pet, ko se v istem momentu poleg njih vandali trgali rolo pri vrati in na to nosili v kavarno bombe, kjer je tudi požar najprej izbruhnil. Jasno je torej, da je vojaštvu pri demonstracijah sodelovalo samo, kajti sicer bi bilo izključeno, da bi se bombe nosile v kavarno v prisotnosti karabinjerjev, ki so bili tjakaj poslani.

Dalje mi je pripovedoval neki načegleden človek, imena in bližnjih podrobnosti za enkrat ne morem povedati, ker bi mu to le škodovalo, da je druhal v njegovo stanovanje vodil italijanski častnik, ki je na čelu demonstracij od vratarja zahteval, da se mu mora odpri.

Končno moram še omeniti, da demonstracij ni izvajala ali pa jih vodila takozvana italijanska fakulta, ampak kar je zelo žalostno, italijansko meščanstvo, ki je s tem pokazalo svoje pravo barvo, kakor si jih do danes tudil najboljši poznavalci niso predstavljal. Karakteristično za tudi ljudi in za njihovo duševno razpoloženje je tudi dejstvo, da so takrat, ko je plamen švigel iz četrtega nadstropja »Balkan« in prijeman streho, pred Balkanom za gasilce, ki pa niso smeli gasiti, od veselj plesati. Po tako tragičnem dogodku, kakor so odigrali med požarem Balkana, bi pač ne mogel kaj takega storiti človek, ki ima količaj človeškega čuta v sebi.

Končno naj omenim še slučaj, ki je za italijansko vojsko in njeno razpoloženje zelo značilen. Ko je namreč Balkan gorel že v drugem nadstropju in so zaprti ardit in kaznilični pod Visočnico, videli velik požar, so bržas misili, da se je začelarevolucija, kajti iz kazniličnice sem slišal na vrt, na katerem sem sedel na oddihu, klic: »Vittorio Emanuele è morto!« Baje so morali v kaznilični vojnički straži, ker so hoteli kaznjenici vodili na p

Telefonska in brzojavna poročila.

DEMISIJA KABINETA.

LDU Beograd, 20. julija. Ministrskega predsednika je danes opolne sprejel v avdijenci regent prestolonaslednik. V političnih krogih, ki stope blizu dvora, se trdi, da je ministrski predsednik podal demisijo celokupnega kabineta.

LDU Beograd, 20. julija. Ako ne bo regent prestolonaslednik Aleksander sprejel ostavke koncentričnega kabineta, potem bo, kadar se govorji v parlamentarnih političnih krogih, sprejet volilni zakon, ratifikacija mirovnih pogodb ter bi bile odobrene tudi proračunske dvanaštine. Nato pa bi se vršile volitve.

DOKUMENTI O DOGODKIH V SPLITU.

LDU Beograd, 20. julija. Snoči je prišel v Beograd kurir dalmatinske vlade Lavrič ter predal ministrskemu predsedniku dr. Vesniču dokumente dalmatinske pokrajinske vlade o krvavih dogodkih v Splitu. Istočasno je prinesel poročilo generala Miliča za vojnega ministra.

LDU Beograd, 20. julija. Člen 15. volilnega zakona, radi katerega je nastala kriza v vladi, se glasi: Uradniki in vsi, ki se drugače nahajajo v državni službi, kakor tudi predsedniki občin, izgube, ako bi bili izvoljeni za poslanca in bi sprejeli mandat, svoje mesto. Predsedniki občin se ne smatrajo na odstotnosti od dne, ko pristojni volilni odbor proglaši izvolitev, dokler narodna skupščina ne potrdi njihove volitve. Svoje uradno mesto obdrže skupno s poslanskim mandatom: 1. ministri v službi in na razpoloženju; 2. člani državnega sveta; 3. izredni poslaniki, diplomati in člani agencij v inozemstvu; 4. predsedniki in člani višjih sodišč in sodišč prve stopnje; 5. profesorji vseučilišč, srednješolskih in strokovnih šol; 6. inženirji in zdravnički, ki so v državni službi; 7. vpokojeni uradniki na razpoloženju; 8. ban, odnosno predsedniki pokrajinskih vlad.

AMERIŠKI ADMIRAL DOGNAL ITALIJANSKO KRIVDO.

LDU Beograd, 20. julija. V političnih krogih se govorji, da je ameriški admiral, ki je vodil preiskavo splitskih dogodkov, v svojem poročilu dognal, da Jugoslovence v nikakem primeru in na noben način ne zadene niti najmanjša krivda na tem, kar se le pripijeti in da so vse to izzvali Italijani. Admiral bo pri zavezničkih storilih korake, da se odstrani italijanska mornarica iz dalmatinskih pristanišč in nadomesti z angleško in francosko, ker italijanska mornarica povzročuje neprestano incidente. Francoska in angleška mornarica ostaneta v lukah do končno veljavne rešitve jadranskega vprašanja.

ODGOVOR GIOLIOTTIJEVE VLADE

LDU Beograd, 20. julija. Snoči je došel iz Rima po našem izrednem poslaniku Vojislavu Antonijeviću ogovor Giolittijeve vlade na noto, ki jo je poslala naša vlada italijanski vlad glede dogodkov v Splitu. Sifirana brzojavka, ki jo je poslal An-

tonijević, je tako popačena, da je docela nerazumljiva. Vse kaže na to, da so Italijani pokvarili šifrirano brzojavko z namero, da jo napravijo nerazumljivo. Namestnik ministra za zunanje posle dr. Momčilo Ninčić je takoj zahteval zopetni odgovor na dopolneno noto.

PROCES PROTI S. RADIČU.

LDU Zagreb, 20. julija. V današnjem nadaljevanju razprave proti Radiču, ki se je vršilo v njegovi odnotnosti, se je nadaljevalo čitanje spisov. Po čitanju je povzel besedno državni pravnik, ki je v dolgem govoru dokazoval Radičovo krivdo. Državni pravnik v celoti še zdaj stoji na stališču, katero je zavzel v obtoznici. Razprava je tako dovršena. V nekliko dneh se bo razglasila obsooba.

NAMERAVAN NEMŠKI ATENTAT NA PROGO PRI ŠPILJU.

Maribor, 20. julija. Tukajšnje železniško osobje je izvedelo iz dobro poučene strani, da nameravajo Nemci v teku današnje noči napasti železniško progo pri Špilju in Špilje samu. Napad je bil organiziran deloma od Nemcev iz Gradca, deloma pa tudi od Nemcev onkraj demarkacijske črte. Železničarji so tej nakani Nemcev obvestili merodajne oblasti, ki so že ukrenile vse, da se napad prepreči oziroma onemogoči.

VJETNIŠKO VPRAŠANJE.

LDU Beograd, 20. julija. (DKU) »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Bazila: Ruska sovjetska vlada je pritrnila po sibirskih oblastih predlaganemu dovoljenju za prevoz v Sibiriji se nahajajočih vojnih vjetnikov v Vladivostok po posredovanju međunarodnega komiteja Rdečega križa.

LJENIN O STIKIH MED RUSIJO IN NEMČIJO.

Washington, 20. julija. Brzojavno se poroča iz Helsingforsa, da je Ljenin izjavil, da je nujna potreba, da meji Rusija neposredno na Nemčijo, če hoče obe državi imeti zasigurano bodočnost. Napad na Poljsko bo zaradi tega tako dolgo nadaljeval, da se doseže ta cilj.

ČEŠKI PRIMANJKLJAJ V DRUGEM ČETRTLETJU.

Praga, 20. julija. Trgovska bilanca češko-slovaške republike izkazuje za drugo četrtletje 1920 primanjkljaj 2135 milijonov češko-slovaških kron, kar znača vrednost uvoza 5376 milijonov, vrednost izvoza pa le 3241 milijonov češko-slovaških kron.

ODKRITA ZAROTA V CARI-GRADU.

London, 20. julija. »Times« poroča iz Carigrada, da se je posrečilo turški policiji razkriti dalekosežno zaroto, ki je imela za cilj odstraniti sultana, katerega so hoteli zaročniki umoriti in vpostaviti začasne vlade.

ZARADI DOBRUDŽE.

LDU Pariz, 20. julija. (DKU — Brežično) »Journal des Debats« javlja iz Bukarešte, da se Take Jonsci v resnici pogaja z Bolgarijo, s katero bi se rad sporazumel zaradi Dobrudže.

Politične vesti.

= Vladna kriza. Z a g r e b, 20. julija. Današnja »Riječ SHS«, prinaša o vzkrokih krize sledče podrobnosti: Več dni že pričakovanja vladna kriza je izbruhnila in ako se je to zgodilo s pomočjo kršitve pakta, sklenjenega pristavki koncentrične vlade, je jasno, da so to hoteli Protić, Korošec in drugi ministri parlamentarne zajednice, ker se je v političnih krogih pričekovalo, da bo v kabinetu v očigled težavnega zunanjopolitičnega položaja naše države vladala zmernost in so bili demokrati v svojih zahteh zelo populisti. V včerašnji seji narodnega predstavništva se je jasno pokazalo, da Protić zahteva krizo. Priliko to je dala Protićova razprava o pasivni volilni pravici učiteljev. Kriza ni izbruhnila morda radi tega vprašanja ampak za to, ker je hotela parlamentarna zajednica kršiti pakta, sklenjenega med strankami. V demokratskih krogih se zatrjuje, da Protić in Vesnić s početka nista bila domenjena, kako naj se prelom izvrši, a takoj po seji narodnega predstavništva se je pokazalo, da je pridobil Protić Vesniča za to, da se vporabi dogodek v parlamentu za kršitev pakta in prelom vseh dogovorov. Demokrati so šli pri vprašanju, ali se naj dovoli učiteljstvu pasivna volilna pravica tako da, da iz tega vprašanja niso hoteli napraviti bojnega vprašanja marveč so prepustili svojim članom proste roke, da glasujejo, kakor hočejo. Resnica je, da so demokrati glasovali vsi za predlog poslanca Gjorgjevića, a za ta predlog je glasovalo tudi 8 radikalcev, in česar je jasno razvidno, da se iz tega vprašanja ni nameravalo napraviti kabinetnega vprašanja. Edino Narodni klub in klerikalci so glasovali za vladni predlog, a še med njimi jih je bilo

= Hrvatski listi o vladni krizi. LDU. Z a g r e b, 20. julija. Vsi tukajšnji listi prinašajo članke o krizi v Beogradu, ki krizo komentirajo. Listi Hrvatske zaendice dolže demokrate, če da so oni izvrali krizo. A demokratični listi dokazujo, da so povzročili krizo drugi. Listi tudi trdijo, da se v ministarskem svetu ni mogel dosegli sporazum glede vprašanja deželnih vlad. Kakor javlja »Hrvat«, ni mogoče predvideti izhoda iz te krize. Ni izključeno, da se sestava novega kabimenta zopet poveri Vesniču. »Narodna Politika« piše, da traja kriza lahko tudi en mesec ali dva. Za krizo bo vodil posle sedanja kabinet. Snoči je predelil ministarski predsednik Vesnič soarejo, katere so se vdeležili prestolonaslednik, minister Svetozar Pribičević in minister Mončilo Ninčić.

= Francosko in nemško časopisje o dogodkih pri nas. B e o g r a d, 20. julija. Včeraj se je vršil v Beogradu kongres učiteljstva iz cele naše kraljevine. Na kongresu je razvila minister za prosveto Svetozar Pribičević v 1½ urnem govoru svoj šolski program in so bila njegova izvajanja sprejeta z burnim priznanim. Sklenilo se je, da se osnuje enotno učiteljsko društvo za celo kraljevino SHS. Na večer se je vršil banket, katerega se je udeležilo poleg učiteljstva tudi veliko število ministrov in poslancev.

= Učiteljski kongres. B e o g r a d, 20. julija. Včeraj se je vršil v Beogradu kongres učiteljstva iz cele naše kraljevine. Na kongresu je razvila minister za prosveto Svetozar Pribičević v 1½ urnem govoru svoj šolski program in so bila njegova izvajanja sprejeta z burnim priznanim. Sklenilo se je, da se osnuje enotno učiteljsko društvo za celo kraljevino SHS. Na večer se je vršil banket, katerega se je udeležilo poleg učiteljstva tudi veliko število ministrov in poslancev.

= Zborovanje demokratskega učiteljstva. B e o g r a d, 20. julija. V soboto se je vršil v Beogradu sestanek demokratskega učiteljstva, katerega se je udeležilo preko 2000 učiteljev in učiteljev iz cele kraljevine, demokratični ministri in mnogo odličnega občinstva. Zvezre se je sestanek nadaljeval v prostorijah Slavije. Zborovanju je predsedoval učitelj Milutin Stanković, govorili pa so ministri: Davidović, dr. Krizman in dr. Kukovec ter poslanca: Grisogono in dr. Džamonja. Razun teh je govorila še cela vrsta učiteljev in učiteljev, med njimi tudi Slovenka učiteljica Ahlik. Sestanek je trajal do 2. po polnoči.

= Obtožen general. Preiskava proti generalu Vasoviću, ki je obtožen velezida, je končana. V nekliko dneh se pričakuje službeno poročilo o izidu razprave. Ldu.

= Zanimiva razprava pred mariborskim sodiščem. Maribor, 20. julija. Danes se je vršila tu zanimiva razprava Žebot ca. Žnudler. Pred pričeljico pol letom je sklical samostojna kmetska stranka v Sv. Peter pod Marijom shod, katerega se je udeležil tudi urednik Straža, g. Žebot ter v svojem govoru trdil, da je dejelna vladna odredila odtegnitev 20. odstotkov pri kolkovjanju samo zato, da si sama napolni žepe. Pri tej priliki je z lepo gesto pokazal na žep. Tajnik samostojne kmetske stranke g. Žnudler je proti takemu natolocenju s strani g. Žebota protestiral, od ljubljanske vlade so se uvedle pozornosti v tukajšnjih ameriških krogih, kjer se komentirajo takole: Gotovo je, da Jugoslavija nikdar ne bo nastopila proti Rusiji, bodisi caristični, bodisi boljševistični, pa naj si bo na poziv Italije in Francije, še manj pa Romunije, ki ji danes grozi poplavljajoča boljševizma. Vse te države zasledujejo le in cilj in ta je, poslati našo državo do končanja v ţrjavico za svoje lastne kapitalistične namene in ker naša država noč na noben način nastopi proti Rusiji, zato pa je taka zamera v romanskem taboru.

= Peljite se v Trst, pa boste videli, kaj je tam, tako je odpravil minister Korošec poslaca Čoka, ko ga je ta ob izbruhu dogodkov v Trstu skrbno vprašal, kaka poročila ima vrla o laških razbojništvih. Cimber odgovor dr. Korošca dokazuje, da njega omenjeni dogodki niso le pravnični presunili, marveč tudi to, da so ga pustili docela mirnega in hladnega. Včerašnji »Slovenec« pravi, da je dr. Korošec prav storil, tako da je Čok tako brezvestno odgovoril, ker bi Čok ne smel biti tako neumen, da se je šel o zunanjopolitičnem položaju informirati v minister — železnic. »Slovenec« in Korošec se torej postavljata na stališče, da klerikalec naši primorski bratje prav ni ne brigajo, ako ni zunanjji minister klerikalec. Res lepo in zanimivo stališče! Čok bi se gotovo ne bil obrnil na Korošca, aka bi ga v trenčku, ko je zaznal za tržaške dogodke, ne gnaš skrb, da stopi h Korošcu, ki ga je slučajno srečal. Da je poslanec Čok Korošca vprašal, kaj v vrla o tržaških dogodkih, je samo dokaz, da se je zanesel na Korošcevo narodno čustvovanje. Iz odgovora g. železniškega ministra se je moral na žalost prepričati, da je Korošec postal v zadnjem času hujši kot Šusteršič in da ne izgubil vsak čut za narodnostna vprašanja, marveč tudi vsak zmisel za politično dostojnost in poštenost. Ako meni »Slovenec«, da Korošec kot železniški minister ni bil kompetenten dajati odgovor o tržaški zadavi, pozabljaj tudi, da je dr. Korošec še predsednik SLS. V tako važni zadavi bi vsaj kot vodja SLS lahko dostopno odgovoril zastopniku Trsta. Odgovor, ki ga je dal dr. Korošec zastopniku Trsta v Narodnem predstavništvu ter cincin odgovor včerašnjega »Slovenca« v tej zadavi, potrjuje, da je SLS, žal že zopet polnoma pozabilna na svoje narodne dolnosti. Klofuta, ki jo je dala SLS poslanec Čok, je bila v vsej svoji neznamnosti dana tržaškim in primorskim Slovencem, ki jo od ljudi, ki hočejo biti Jugoslaviani, v očigled strašnim persecucijam od strani Italijanov, niso zaščitili.

= Izid zagrebških občinskih volitev. Z a g r e b, 19. julija. Včerašnje pravila o barbarskem postopanju naših južnih sosedov Italijanov v Splitu, Trstu, Pulju, na Reki in po ostalih krajih na neodrečene domovine, že smo dobili s severa, od naših severnih sosedov Nemcev nov udarec, ki je pač v najožji zvezi z italijskim nasiljem, odpraviti hočejo s pomočjo antante demarkacijsko črto med conama A in B na Koroškem. Kaj bi pomnilo to, ve vsak, kdor počna taktiko in načrte zdrženih Nemcev in Italijanov. S tem kerom bi bil ugrožen obstanek naših koroških Slovencov. Ker se je uvidelo, kako nevarnost nam preti, je sklical »Gospodarski zvon« za danes zvečer ob 9. velikem protestno zborovanju, ki se je razvilo v veličastno manifestacijo narodne volje. Večitočglava množica je napolnila dvorano do zadnjega kotača ter dala pri vsakem govoru duška svojemu ogrevu in razburjenju.

= Shod je otvoril g. dr. Rožič, ki je v imenu »Gospodarskega zvona« pozdravil navzoče ter označil namen shoda, da se izrazi protest in ogroženje nad namero Nemcev in antante, da se naj odpravi demarkacijska črta med conama A in B na Koroškem. Nato je bilo izvoljeno predsedstvo. Med splošnim odobravanjem je bil izvoljen za predsednika shoda g. dr. Rožič, za podpredsednika g. dr. Mišič, za zapovednika filozof g. Grafeauer, za reditelja pa gg. Korun in Likozar.

Kot prvi govoril je nastopil vsečinski profesor dr. Rožman in ki je v krepkih besedah očrtal zahtevnost Nemcev, ki so v Parizu intrigrirali toliko časa, da je do antanta ukazala vladu v Beogradu, da mora odpraviti demarkacijsko črto med conama A in B na Koroškem. Značilno za pravčnost pariske mirovne konference je, da je uslušila nemške želje, medtem ko se za naše upravičene zahteve ne zmeni. S tem svojim ukrepom je vrhovni svet v Parizu kršil določbo § 50. mirovne pogodbe, ki jasno pravi da se ima deliti Celovška kotlina v dve coni, v Južno, A, ki naj spada pod upravo Jugoslavije in severno, B, katero naj upravlja Avstrija. Sedaj pa zahtevo antanta, da se naj odpravi demarkacijska črta in dovoli protostanovanje v oba cona, čeprav bi bila v vsaki teh coni razlika tako v upravi, valutu, ustavu, gospodarski razmerah itd. Naša država se je držala dobesedno zelo disciplinirano in je smatrala vsako pogodbo, ki jo je podpisala, za sveto, da še več, izpraznila le ozemlje, ki ni prišlo nam. Že predno so bile pogodbe podpisane. Že zahtevamo da ne popusti niti pličice od pravčnih zahtev. Vi so nam zasigurne v mirovni pogodbi. Če pa že ratificirana mirovna pogodba ne velja za gospodo v Parizu, potem tudi za nas ne velja in si bomo vzeli sami, kar nam gre in ne bomo edenhalni drža, predno ne bo tudi zadnja slo-

vsem zakonom hotela uveljaviti svojo moč. — »Riječ SHS« piše, da iz izvršitve tega veli vše nikakor ni končana borba dostopno in resnični strank proti vladnemu nasilju, marveč da se bo v občinskem svetu same pričela borba proti temu nezakonitemu postopanju vlade. List pozivlja meščanstvo, da podpira v čim največjem številu vladu in pravljeno borbo in da tričetrt vsega prebivalstva pač lahko zahteva od vlade, da se vspostevo volja večine prebivalstva.

= Učiteljski kongres. B e o g r a d, 20. julija. Včeraj se je vršil v Beogradu kongres učiteljstva iz cele naše kraljevine. Na kongresu je razvila minister za prosveto Svetozar Prib

Končno je spregovoril zaključne besede predsednik g. dr. Rožič, ki je pri utemeljevanju predlaganih resolucij razkril namere Italijanov, ki se hočejo poslužiti svojih zaveznikov Nemcov, da si leti pridobe Korosko, da bi zamogli nato oni nemoteno in z nekakim utemeljevanjem zahtevati zvezo preko Jesenic s Korosko ter si na ta način osvojiti naš Blej in Bohinjski kot. Energično protestira proti tem nameram Italijanov in izjavlja, da nikdar ne smemo dovoliti, da bi s pomočjo Nemcov stopila kdaj italijanska noge na naša sveta tla, bodisi v Rožu, Podjuni, na Bledu ali pa Bohinju. (Živahnno, dolgotrajno odobravanje.)

Predčital je nato slednje resolucije:

1. Več tisoč zborovalcev, zbranih na veličastnem protestnem shodu v hotelu Union dne 20. julija 1920 kar najdoločneje protestira proti nameranemu opusititi demarkacijske črte med cono A in B na Koroškem in sicer iz sledečih razlogov:

1. Ker bi se z odpravo demarkacijske črte kršila velevažna določila mirovne pogodbe, ki pred celim svetom striktno in jasno določa za plebiscitno ozemlje na Koroškem dve strogi ločeni coni do konca izvršitve plebiscita.

2. Odločno in energično protestiramo, ker bi s to krivljivo opusititi demarkacijske črte nastala za našo državo ogrompa, nedogledna finančna in gospodarska škoda. Naša država je žrtvovala milijone v milijone za odpravo in pokritje škode, povzročene po Nemcih in za javne naprave, kakor poti, ceste, brzolav in poše itd.

3. Ker bi z uklnjencem demarkacijske črte skoraj gotovo zopet nastale v najkrajšem času nezgodne živilske razmere v coni A, ki bi privede do obnovitve krvavih izbruhov političnih strasti in sovraštva, to-

rej do pretegov in pobojev, kakor se je to že zgodilo v drugih plebiscitskih ozemljih.

Iz teh tehtnih, za javno varnost, mir in red v coni A merodajnih vzrokov, na danšnjem shodu zbrani zborovalci odločno in energično pozivajo centralno vlado v Beogradu, ker bi tudi pokrajinsko vlado za Slovenijo, da se centralna vlada ne ukloni in ne vda na noben način krvičnemu printsu in pravno neutemeljeni, nam škodljivi zahtevi mirovne konference, ker bi bila odprava demarkacijske črte v neprecenljivo škodo in pogubo koroške Slovenije in naše države sploh in v zadnjem, odločilnem trenutku v korist Nemške Avstrije.

Zato še enkrat slovesno in glasno izjavljamo, centralni in deželni vladi, da se krivljeni zahtevi po odpravi demarkacijske črte na Koroškem ne uklonimo. Mi stojimo za koroškimi Slovensci kot en mož — ena armada, pripravljena tudi s slov braniti naše svete, starodavne pravice. Mi gremo v boj za našo sveto, pravično stvar do skrajnosti. — Zato vlada, ne udaj se, ne ukloni se, kajti ves narod stoji složen, edin za teboj!

II. Z našimi trpečnimi brati v solnčni Goriski, skupnati Primorski ter kršni Dalmaciji po sočutstvu našeglobokejše ter jim kljemo: Vstražite! Tudi Vas zasine zora osvobodite! Nismo in ne bomo pozabili na Vas! Nekulturna barbarstva italijanska pa se sama obsolajo. Centralno vlado pozivamo, da energično zahtevate začodčenje za barbarsko deljanja, za povzročeno škodo pa povračilo v polnem obsegu!

Resolucije so bile soglasno z velikim odobravanjem sprejete, nakar je predsednik, Zahvaljujoč se za mnogobrojno udeležbo občinstva in temperamentne govore govornikom zaključil lepo uspelo zborovanje.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 21. julija 1920.

Družba sv. Cirila in Metoda je prišla zadnji čas v velike denarne stiske. Da zadosti svojim zavezam in da plača učiteljstvo, je morala koncem prejšnjega meseca najeti večle posojoči pri denarnem zavodu. Ali ni to znak malomarnosti in brezbriznosti od strani slovenskega občinstva? Ako gre tako naprej, bo moralna družba sv. C. in M. izvrstne slovenske šole, katere so sedaj za naš občestvo boli kot kedaj potrebne, zapre. No če je to slovenskemu občinstvu prav, bo moralno biti družbi tudi prav! Za vzdrževanje šol je treba denarja, denarja in zopet denarja, in če tega ni in ne bo, se vse neha. Pdpare dohajajo družbi zelo redko. Od kod pa naj jemlje denar, ako je slovensko občinstvo zadostno ne podpira. Ako je slovenskemu občinstvu na tem, da družba še nadalje vzdržuje prepotrebne izvrstne šole, potem je skrajni čas, da jo občinstvo zdatno podpre, ali pa naj računa z dejstvom, da bo moralna družba v najkrajšem času zapreti svoje šole! Občinstvu naj ne bo ta obupni glas — glas upiščavi! Podružnice pa naj se v poletnem času ganejo in prirejajo veselice v prid družbi. Se nekaj moramo pribiti. Mnogo dobro situiranih ljudi imamo, ti so svoičas podpisali kamne za obrambni sklad, pa jih do danes klub raznim opomnom niso uplačali! Tem naj bo resen opomin, da naj jih čim preje vplažajo, saj to zahteva čast in možnost! Ne prezrite tega obupnega klica! Priskočite družbi sv. Cirila in Metoda vsi na pomoč, ki vam je blagor domovine pri srcu!

Antantina misila v Radgoni. Antantina misila, ki ji načeljuje angleški polkovnik k Grosset, je nestanjena na gradu Freudenau v Apaški dolini. Ta graščina je last znanega dunajsega velenčnika Julija Meinla. Člane misije vabijo razni veleposensniki v radgonski okolici v svoje vinograde na pogoščenje. Gospoda se je že odzvala nekaterim povabilom.

Napadli na Slovence v Trstu se neprestano ponavljajo. Poboji, umori so na dnevnem redu. Nikdovni varen na cesti niti vprito varnostnih organov, ki so popolnoma pasivni napram laški družbi. Temen elementi ropajo, krađejo in ubijajo pri belem dnevu tudi v najbolj obljubenih ulicah in nihče ne gane niti s prstom, da bi napravil tem kanibalskim razmeram konec. Naši ljudje so obupani in ne vedo, kako naj si pomagajo. Mnogo jih je zbezalo na deželo. Tam pa besne laške oblasti niti manj barbarsko. Internacije so še najmilješa oblika trpinčenja našega ljudstva. Vse polno žen so pozaprli po zasedenem ozemlju kot talce, da se ljudstvo ne dvigne proti svojim krvnikom. Nekdeto ljudi se mora skrivati po gozdovih in jamah, da jih ne dohitl najhujše preganjanje. Mnogo jih je priberežalo zadnji čas ponoči preko demarkacijske črte v naše kraje. Pri nas v uredništvu se je med družimi oglasil tudi 74letni starček, ki je peš pribeljal iz Trsta v Ljubljano.

V Postojni so Italijani internirali hotelirja Paternosta in njegovega sina. Oba sta žrtev italijanskega nasilstva že drugič.

Baron Giesl von Gieslzen in Jugoslaviji. Bivši avstro-ogrski

na vse mogoče ovire od strani kompetentnih faktorjev, in to menda le zaradi tega, ker ni bil izrecno klerikalno. Generalni komisariat je odbijal koristne predloge prometnega društva ter ni niti skrbel za to, da se mu povrnoje vsi stroški, založeni za obč stvar po naloku nista samega. Dočim so odborniki prometnega društva doprinaščili posebne žrtve ter je društvo zalagal stroške, namesto občine, na korist Bledu, je klerikalno občinsko zastopstvo spalo ter le kasiralo visoke zdraviliške takse. Spričo vsega tega so se odborniki prometnega društva za letos odrekli vsakemu delovanju ter so prepustili vso akcijo na Bledu občinskemu zastopstvu in zdraviliški komisiji, ki letos ni nič drugega, kakor organ omenjenega zastopstva. Zaključek vsega je ta: Lani se je proslava kraljevega godu vršila na Bledu na dostenjen način, ker se je prometno društvo zavzemalo za njo, letos je doživel Blej na Petrov dan sramoto, ki je zbolela vsakega jugoslovenskega rodoljuba, ker nista ne občina, ne zdraviliška komisija vršila patriotske dolžnosti in ker se nista poprijela iniciativi, ki bi jeli navdušeno bili sledili bleiski domaćini in letoviščari. Od glave riba smrdi! — Bivši bleiski letoviščar.

— Naša Koroška. Pred tednom so se vršila po vseh sodniških okrajih informativna predavanja o Koroški ter so se osnovali povsod takozvani Koroški odbori, ki imajo namen, podpirati moralno in gmočno plebiscitno delo in sicer sedaj, ko bje odločilna ura, 1. avgusta, kjer že posluje podružnice slovenske matice, so prevzele vse to naložno in bodo po potrebi pritegnile še druge moči k delu. Za predavanja je vladalo povsod veliko zanimanje in so se prav dobro obnesla. Za to ima zasluge naš časopis in krajevni faktorji, ki so podpirali to velevažno akcijo. Vsem tistim, ki so kakorkoli prisnili mogli k lepemu moralnemu uspehu, kar tudi vsem obiskovalcem predavanj izreka svojo iskreno zahvalo Narodni svet za Koroško.

— Pripravljalni odbor za koroški cvetlični dan ima jutri zvečer ob 20. uri sej v mestni posvetovalnici. — Prometna konferenca. Na predlog ministrstva za promet se bo vršila 26. julija t. l. konferenca v Mariboru, na kateri bosta zastopana naše kraljestvo in avstrijska republika Obravnavala se bodo ob tej priloki vse vprašanja, ki se tičajo železniške, carinske, poštne, brojavnne, telefonske, policijske in sanitetne službe na obmejnih železniških postajah. Zastopana bodo vsa prisotna ministrstva, tukajšnji komisariat za promet in obratno raznoljstvo in železniške.

— Po načrtu novega volilnega zakona nimajo uradniki pasilne volilne pravice. Kaj pravijo k temu uradniške organizacije? Čudimo se, da molče sprejemajo ta udarec, ne da bi se ganile!

— Otvoritev telefona v Podnartru. Pri poštnem uradu Podnar se je otvorila dne 16. julija t. l. telefonska centrala z javno govorilnikom in radikalnimi in medkrajevnimi telefoniskimi prometom.

— Razširjenje selske službe. Z dnem 1. avgusta se razširi pri kr. poštnem uradu Radovljica dostavljanje poštnih pošiljatev po selskem pismosni na sledeče vasi: Globoko, Vešče, Brda in Selce. Dostavljanje se bo vršilo vsak dan, razen nedelje.

— Na državnih obrtnih šolah se razpisuje s pričetkom šolskega leta 1920/21 petnajst profesorskih mest IX., oziroma VIII. činovnega razreda. Opozorjam na »Uradni list«. (Razne oblasti nam pošiljajo v obavo — seveda brezplačno — vse mogoče razglase in razpise, kakor da bi bili uradni list. Odslej teh razglasov ne bomo več sprejemali, razen ako bodo plačani. Dandanes je papir in prostor v listu — denar! Uredništvo.)

— Zakaj je zginil v Mariboru sladkor? Iz Maribora nam poročajo z dne 10. t. m. Danes je zginil iz tukajšnjih trgovin ves sladkor, ki se je prodaja v zadnjem času po 52 K. kg. Tukajšnji trgovci so na današnjem zbirovanju sklenili, da dajo jutri sladkor zopet v promet, a po 66 krov kg.

— Državna posredovalnica za delo. Dela iščajo: pls. moči, trgovski sotrudniki in sotrudnice, dlinarji in dlinarice, kuharice, služkinje, natakarji in natakarice, polski delavci in delavke, slavnikačice, sluge, klučavnici itd. — V delo se sprejemajo: služkinje, gozdni delavci, polski delavci in delavke, kuharice, valencirane stroke, zidarni, pleterji.

— Poziv! Vsak okrožni zdravnik v Sloveniji, ki je bil obdavljen zaradi vojnega dobiška, naj mi to javi z natančnimi podatki do sobote 24. t. m. — Ravnino tako naj se mi javijo do tega termina vse vdove okrožnih zdravnikov v Sloveniji, ki ne dobivajo pobeno po-

kojnine. — Dr. Alojzij Homan, predsednik organizacije okrožnih zdravnikov v Sloveniji.

— Julio Meisl, d. d., s kapitalom Jadranse banke, preosnovana v jugoslovansko podjetje, opozarja cenj. čitelje na današnji inserat.

— Ravnateljstvo drž. žel. v Zagrebu ponovno razpisuje natečaj za oddajo dimnikarskih del na progah drž. žel. leže in v Sloveniji ter se interesentje poziva na današnje in ne v četrtek, kakor je v partite pomotno tiskano.

Najnovejša poročila.

POGAJANJA ZA NOVI KABINET.

Beograd, 20. julija. Vesnič je še opoldne predložil regentu demisiju kabineta. Regent je demisijo sprejel ter poveril vladi, da vodi posle do sestave novega ministarstva. Popoldne ob 4. je bil sprejet v avdijenco podpredsednik Narodnega predstavnštva dr. Ribar, ki je vladarju predložil, da poveri znova gosp. Vesniču mandat za sestavo koncentracijskega kabineta. Zvečer je bil klican gosp. Vesnič ponovno v dvor ter je imel dolg razgovor s prestolonaslednikom. V političnih krogih se začrnuje, da bodo pogajanja za sestavo novega koncentracijskega kabineta pričela še tekom južnega dne. Demokratska zajednica je volila s svoje strani učiniti vse, da se omogoči nova koncentracija. Pravi vzrok sedanje krize je dejstvo, da voditelji parlamentarne zajednice niso marali izvršiti pogodbe, ki je tvorila osnova sodelovanja strank, zastopanih v kabinetu. Demokratska zajednica se bo postavila na stališče, da je istočasno s sestavo novega kabinka treba izpolniti tudi pogoje, ker le na ta način se prepreči strankarsko izigravanje. Razpoloženje v parlamentarni zajednici ni enotno. Vesnič je otvorjeno za koncentracijo. Protič in Korošč pa z vso vnenom delujejo na to, da se ponovna koncentracija one-mogoči ter špekulira, da bi se mogli vrneti »zlati časi« prošlega »črnega kabinka«. Morda bo od očičnega vpliva povratnik Nikolae Pašić, ki ga pričakujejo te dni iz Pariza. O Pašiću se vé, da ne obdrava politiko Stojana Protiča in da želi omogočiti sodelovanje demokratov in radikalcev. S klerikalne strani se širijo danes vesti, da hčajo demokrati spraviti vladu v svoje roke in da pridobivajo regenta, da bi poveril sestavo kabinka. Sestava novega kabinka bo, kakor se čuje iz dvornih krogov, z vso vnenom pospeševal vsako stremljenje po obnovitvi koncentracijskega kabinka ter je izrekel željo, da naj bi se pogajanja končala do konca tega tedna.

Prestolonaslednik bo, kakor se čuje iz dvornih krogov, z vso vnenom pospeševal vsako stremljenje po obnovitvi koncentracijskega kabinka ter je izrekel željo, da naj bi se pogajanja končala do konca tega tedna.

Pri pogajanjih ob tvorilo največje točko izvozno vprašanje in vprašanje pokrajinskih vlad. Zlasti rekonstrukcija pokrajinskih vlad naj se izvrši istočasno s sestavo novega kabinka.

Vsi klubki imajo tekom današnjega dne važne seje, na katerih bodo sklepali o nadaljnem postopaju.

ODGOVORNOST ZA IZBRUH KABINETNE KRIZE.

Beograd, 20. julija. Demisija vlade je izvala v političnih krogih največji komentari. Prijatelji in nasprotniki g. Vesniča so si na jasen, da je glasovanje o § 15. vol. reda le umetno porabljen povod za padec kabinka. Dejstvo je namreč, da mora biti ta paragraf sprejet v redakciji njenega predloga odnosno tako, kakor ga je predložil odbor. Ako ravno so bili že pri prvem čitanju s strani raznih poslavcev stavljeni spremenjevalni predlogi in je dem. poslanec Svetozar Gjorgjević že takrat izjavil, da bo pri drugem čitanju zahteval pasivno volilno pravico vsaj tudi še za učitelje in akoravno je ta svoj predlog vložil že v petek in je parlament v soboto o njem že obširno debatiralo, ni kompetentni minister Protič spravil zadeve pred ministarski svet in ni zahteval, da se vlada, odnosno stranke ki imajo svoje predstav. v kabinetu solidarizirajo z odborovim predlogom. To je najboljši dokaz, da ministarski svet te točke sploh ni smatral za tako važno, da bi jo proglašil kot načelno. Znano je tudi, da so radikalni poslanci sami imeli pripravljene spremenjevalne predloge in so jih deloma tudi stavili (posl. Pera Jovanović), da so nadalje nekateri radikalni govorili celo za Gjorgjevićev predlog — kar se priznani poslušnosti rad. kluba našem poslanec Stojan Protič vse ne bi bilo zgodilo, da je Protič označil to za načelno vprašanje. Tudi je samo po sebi umetno, da bi bili demokrati, da bi bil kabinet zaključil, da se solidarizirajo z odborovo redak. § 15. storlji kar je potrebno, da te solidarnosti ne porušijo. Demokrati so bili no polnoma presenečeni, ko je pod pri-

no na inšpektorat drž. železnici, gradbeni referat v Ljubljani načasne do 31. julija t. l. Podrobni podatki se dobijo pri pristojnih progovornih sekcijsih ali pri inšpektoratu drž. žel. gradbeni referat v Ljubljani.

Pogreb rajne gospode Antonie Striceli bo danes v sredo ob 5. uri določene in ne v četrtek, kakor je v parte pomotno tiskano.

tiskom g. Protiča in Korošča Vesnič naenkrat vezal usodo kabinka na pasivno volilno pravico učiteljev. Nikdo ne dvomi, da je ta povod iz trte izvit in da sta Protič in Korošč prisili dr. Vesniča na usodepolni torek, ker sta hotela imeti krizo. To se je jasno pokazalo na današnji sej ministarskega sveta. Kakor znano, včerajšnje glasovanje o § 15. ni bilo še definitivno, ker ni bilo navzočilo dovolj poslavcev in bi se bilo moralo torej drugi dan ponoviti. Minister Marinković je zato v očigled Vesničevi izjavji predlagal, da se počaka z demisijo do drugega dne, češ če je res obstoj kabinka odvisen od odbritve nespremenjenega vladinega odborovega predloga, bo parlament svoje sklepanje uravnil po politični situaciji. Protič in Korošč nista hotela o tem predlogu nizesar vedeti in pod njunim pritiskom je izjavil tudi Vesnič, da ga ne akceptira. S

pelje s tržaškim brzovlakom v Portorož, kjer se bo zdravil. V njegovi odstopnosti ga bo zastopal minister za notranje posle Svehla.

TURKI NOČEJO PODPISATI MIRU.

LDU. London, 20. julija. (DKU. — Reuter.) »Daily Mail« javlja iz Cagliarija: Od vseh članov otomanske vlade je le veliki vezir pripravljen podpisati mirovno pogodbo. Njegov ministri so že podali ostavko. Veliki vezir se nemara obrne na liberalno zvezo, da stvari novo vlado.

Kultura.

Pevski zbor »Glasbene Matice« priredi dne 1. avgusta na Bledu koncert. Koncert se vrši za tamkaj se nahajoče jugoslovanske in druge goste, kateri se ob tej priloki seznanijo z našo narodno in umetno pesmijo. Podrobnosti priobčimo.

Dostojevskega roman »Idijot«. Slovenska Matica je kupila prevod Dostojevskega »Idijota« in ga namerava izdati. Opozarja na to vse gg. prevajalce.

Gospodarske vesti.

— g Plinovo olje. Ministrstvo za prehrano in obnovo dežel je odrazilo na Slovenijo večjo množino plinovega olja pri rafineriji »Danica« v Bosanskem Brodu. Cena temu olju je dinarje 5,50 za kg. Reflektante naj najkasneje do 25. julija 1920 sporocijo naročila odsek za prehrano v Ljubljani.

Bradnica ite mesično sobo, če mogoč Ponudbe pod »Uradnica 5407« na upravo Slov. Naroda. 5407

Stenografa in strojepisca išče za nastop s 15. avgustom, tudi žensko moč notar Baš v Celju. 5412

Čebula, cele vagone ali na drogno po zmernih dnevnih cenah. Jakob Klemenčič, Trgovci, Mežgovci p. Moščanci. 5408

Vagon sena, dobrega konjskega takoj kupim. Ponudbe na lg. Paar, Jesenice. 5409

Ite Ženska, ki bi hodila 2—3 krat na teden opravljati hišna dela (ribati prati). Plača po dogovoru v Kolizeju vrata 49. 5281

Iraži se dobro iduča trgovina evti. na kucum skupa na projektom mestu. Pismene ponude na: uprav. Slov. Naroda pod »trgovina/5310«.

Vino, dobro sromelje, 100 hl belega vino, po 14 K, 20 hl ručedega po 10 K naprodaj. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 5365

Meblevano sobo proti dobrini najemnini išče 26 letni, dobro situiran, intel. gospod. Cenj. ponudbe pod »Mire« na upravnštvo Slovenskega Naroda. 5406

Stanovanje obstoječe iz treh sob in pritiklin se zamenja za stanovanje 4, 3, ali 2 sob in pritiklin. Ponudbe pod »Takošnja odločitev 5398« na upravnštvo Slov. Naroda. 5396

Visoko nagrada dobi, ktor mi odda stanovanje z 1 ali 2 preprostima sobama in kuhinjo za takoj ali pozneje. Ponudbe pod »F. J. 5390« na upravo Slov. Naroda. 5390

Družbeni uradnik ite mesično sobo, če mogoče s celodnevno hrano. Ponudbe pod »F. J. 5391« na upravnštvo Slov. Naroda. 5391

Istrie za strope izdeluje in prodaja na debelo in drobno m² po K 4:80 pri večjih naročilih znaten popust Steiner Anton, Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trnovo. 4256

1000 K nagrade, ktor preskrbi distinčno naobrazenemu solidnemu gospodu meblenvano sobo za stalno pri fini rodbini eventuelno s hrano. Ponudbe pod »Lužener B 5397« na upravnštvo Slov. Naroda. 5397

Maline, jabolka in slive, v večjih množinah, se bodo oddajale. Istotam se proda osem velikih na plato in z olejem slikanih silk od 15. do 17. stoletja. Naslov pri upravi Slov. Naroda. 5368

Bukovo oglje 2 vagona, pozneje več na prodaji. Ponudbe na Knežji gornji urad Opštine postaja Konjice. 5378

Mesično sobo s hrano ali brez nje zase in za bratranca prvošolca išče žel. uradnik. Za kompenzacijo bi dobavil vsakodnevno 2—3 l. hnega mleka ter druge domače pridelki vse leto in stavil na razpolago svoje žel. udobnosti. Ponudbe pod »Prvoselec 5395« do 26. t. m. na upravnštvo Slov. Naroda. 5395

: CEMENT : Roman Štokat Portland dojavila ,AVA' Laško.

Služba ite mladenč s štirimi gimnazijami, dobrimi izpričevali in neomadeževano preteklostjo. Vsele ponesrečenja, zato želi vstopiti v kako banko ali kak drug urad takoj. Najraje zunaj Ljubljane v kakem večjem mestu v Sloveniji, eventuelno tudi v Ljubljani. Ponudbe pod »Uradnik 5328« na upravnštvo Slovenskega Naroda. 5328

— g Pozor, lesni producenti! V tork dne 13. t. m. je bila pri dejelni vladu v Ljubljani enketa glede izvoza našega lesa. Na tej enketi je dejelna vlad med drugim sklenila, da izda odredbo, po kateri bode Odsek lesne industrije pri Zvezni industrijetev v Ljubljani dobil pravico in nalog, da bo vse razpoložljive vagone južne in državne železnice proporcionalno razdeljeval in ozekoval posamezne lesne producentom. Dalje je vlad sklenila, da bo moral vsak lesni producent vsake tri mesece natančno prijaviti kolitočno svojih zalog, da se bo mogla razdelitev prav vršiti. — Vsled tega pozivlje Odsek lesne industrije vse lesne producente, včlanjene ali nevčlanjene, da nemudoma, tako da bo imel Odsek prijave najpoznejše datum petek dne 23. julija v rokah, vpšljajo na naslov: Lesni odsek zvezne industrijetev v Ljubljani, Selbergova ulica 7/II., svoje prijave, koliko imajo rezanega in koliko tesanega blaga na svojih skladisih in na žagah in kje se te zaloge nahajajo.

V interesu vsakega producenta je, da takoj in natančno navede zahtevane podatke, da se bo mogel vpoštevati že na prihodnji seji, ki se vrši v soboto 24. julija t. l.

Lesni odsek Zvezne industrijetev.

— »Narodnogospodarski Vestnik« št. 13 ima tole vsebino: 1.) Pretežka bremena. 2.) Denarna devalvacija in osebni neposredni davek. 3.) Predpisi glede samostojnega izvrševanja trgovski obrtov. 4.) Triletni in štiriletni tr-

govske akademije. 5.) Kratek pregled kompenzacijskih pogodb. 6.) Raznosterosti. 7.) Društveno vesti.

Borze.

LDU. Curih, 20. julija. (CTU.) Dežela: Berolin 14:60, Novi Jork 573, London 1:96, Pariz 46:85, Milan 32:90, Praga 12:50, Zagreb 8:65, Budimpešta 3:50, Varšava 3:45, Dunaj 3:75, avstrijske žigosane krone 3:85.

LDU. Dunaj, 20. julija. (CTU.) Dežela: Amsterdam 5600, Berolin 447, Curyh 2700, Kristijanija 2550, Kodanji 2550, Stockholm 3350. Valute: nemške marke 4:43, leji 4:40, levi 3:10, švicarski franki 2:675, francoski franki 1:300, italijanske lire 9:50, angleški funti 5:85, dolarji 1:50, carski rubli 2:9. — V prostem prometu: Zagreb 2:58—2:78, Budimpešta plačila poštne hranilnice 100—112, Budimpešta plačila v žigosanih kronah 100 do 112, madžarske žigosane krone 100 do 114, Praga 3:72—3:92, Varšava in Krakov v poljskih markah 94—104, češkoslovaške krone 5000ski 3:74—3:94, manjši bankovci 3:75—3:95, novi dinarji 1025—1075.

LDU. Zagreb, 20. julija. Borza. Dežela: Berolin 178—180, Italija 0—400, London 0—260, Novi Jork 62:50—64, Pariz 530—540, Praga 140—150, Švica 1:150—1:200, Dunaj 38—39. Valute: Dolarji 62—63, avstrijske krone 40—0, rublji 128—130, francoski franki 550 do 560, napoleondori 293—0, nemške marke 182—185, romunski leji 192 do 196, italijanske lire 390—395, češkoslovaške krone 142—142.

Kavo po 60 K

za kg dokler traja zaloga. Odjem najmanj eno vrečo, do 10 vreč, večje množine cene oddaja

Jos. Zidar, Ljubljana.

Zenitna ponudba!

39 let star, zdrav in intelegeten lastnik, dobro upeljanega večjega hotela v zelo prometnem kraju Slovenije, iz dobre rodbine, v najboljših razmerah, se želi kmalu poročiti z zdravo gospodčno ali mlado vdovo neomadeževane preteklosti, finega značaja, samo iz dobre rodbine, izurjeno za vodstvo te stroki, z nekaj premoženjem ali vsaj primerno balo. Ponudbe s sliko ki se vrne, pod »Lepa bodobnost« št. 28 na uprav. Slov. Naroda. Tajnost častna stvar. 5350

Strojnik s predpisanimi izpitimi se takoj sprejme za parno žago. Ponudbe z navedbo plače in zadnjega službovanja na Oskrbištu graščine v Ribnici, Dolenjsko.

Kina železnoto vino lekarja Piccolia v Ljubljani, Dunajska cesta, krepa malokrvne, nervozne, oslabene odrasle in otroke. Narodila proti povzetju. 10803

Hija s trgovino v Savinjski dolini, blizu dveh tovarn in kolodvora, pripravna tudi za nakupovanje hmelja, se proda. Naslov pove upravnštvo tega lista. 5326

Nudim promptno 50 vagonov bencina, 85 vagonov sur. olja Direkti uvoz iz Romunije. Pisema vprašanja na Anončno ekspedicijo Al. Matelj, Ljubljana. 5367

Trgovska sotrudnica, vrlo Izvežvana v manufakturi ter špeceriji, išče mesta v boljši trgovini. Naslov pove upravnštvo Slovenskega Naroda. 5356

Katero komisijsko skladišče prevzame za prodajo:

Nudim vsakovrstne živilne potrebščine

Gjorgje Grujić Beograd, Miletina ul. 15.

Pisarna in trgovina tvrdke

Peter Kozina & Co., Ljubljana

sta radi dopusta uslužbenstva do 16. avgusta 1920 zaprt.

Prirodni malinov sirup

Z rafinadnim sladkorjem vkuhan, se dobi po najnižji dnevnici v poljubni množini. — Nadalje: Ekstrakt za umetne soke i. t. d. pri tvrdki

Srečko Potnik, Metelkova ulica (poprej zaloga mengeškega piva).

Utemeljeno 1879.

Opremni ured i carinarska agencija državne železnice SHS

EMIL EICHORN, BROD na SAVI

Podružnice: Bosanski Brod, Osijek L. Garibaldi agencija v kr. glavnem carinari Brod na Savi s oddelkom Bosanski Brod.

Špedicije svake vrsti, uskladiščenja, ocarinjenja, finančne manipulacije i osiguranje, nadleg kod pretovarjanja robe z širokotračnih vagona u uskotračne i obratno Bos. Brodu, te intervencije pri opremi, opremi železnicom i lajdaju, presejanja v vlastitim patentiranim pokutčenim kolima. Brizna oprema svih importnih i eksportnih transporta. Tarifalni zavod — Reklamacije.

Brzojavi: Eichhorn Brod. Bos. Brod. Osijek

Telefon: Brod 16, 64, 110. Osijek 452 Bos. Brod 2.

Utemeljeno 1879.

Opremni ured i carinarska agencija državne železnice SHS

EMIL EICHORN, BROD na SAVI

Podružnice: Bosanski Brod, Osijek L. Garibaldi agencija v kr. glavnem carinari Brod na Savi s oddelkom Bosanski Brod.

Špedicije svake vrsti, uskladiščenja, ocarinjenja, finančne manipulacije i osiguranje, nadleg kod pretovarjanja robe z širokotračnih vagona u uskotračne i obratno Bos. Brodu, te intervencije pri opremi, opremi železnicom i lajdaju, presejanja v vlastitim patentiranim pokutčenim kolima. Brizna oprema svih importnih i eksportnih transporta. Tarifalni zavod — Reklamacije.

Brzojavi: Eichhorn Brod. Bos. Brod. Osijek

Telefon: Brod 16, 64, 110. Osijek 452 Bos. Brod 2.

Zidno opeko

zarezno (utorno) in navadno

strešno opeko

dobavlja

,AVAT' Lubečno.

Prvovrstna

kolesa

s fino pnevmatiko po znižanih cenah priporoča

Toni Jager

Zidovska ul. 5 ostane zaprta od 22. julija do 20. avgusta. Stranke se naprošajo, da pridejo pred tem dnevom po naročena dela. 5330

Ign. Vok

Ljubljana, Sedna ulica 7.

Sokolsko društvo.

— Posiv vsem zletnikom ljubljanske župe in župe Ljubljana I. v Svetno vas. Član, ki se udeležijo V. župnega zleta G. S. Ž. v Svetno vas dne 25. julija 1920, naj se zglasijo od srede dne 21. dalje v pisarni Sokolskega Saveza SHS, Narodni dom, I. nadstropje, med uradnimi urami od 8. do 12. in od 15. do 18. (zaključek v petek ob 18.) v svrhu vplačila četrtnike vožnje in sprejema legitimacije. Število legitimacij je omejeno, zglasite se pravočasno!

— Članstvo ljubljanskih sokolskih opozarjam, da v nedeljo v čim največjem številu početi na zlet GSZ. v Svetno vas na Korosko. Odpeljemo se iz Ljubljane s prvimi (turistovskimi) vlakom, ker je posebni vlak, ki odhaja nekoliko pozneje, namenjen predvsem za izletnike iz Gorenjske. Člani plačajo le četrtniko vožnje. Prijavite tako udeležbo in se oglašate za legitimacije pri Savezu. Zbirališče na kolodvoru pole ure pred odhodom vlaka v svrhu razdelitve